

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. CHEBAPCI

APARE ODATĂ PE
SĂPTĂMÂNĂ

PROPRIETAR : I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an . . . . . 30 Lei
Pe 6 luni . . . . . 16 »
Pe 3 luni . . . . . 8 »
Studentii plătesc pe jumătate
Strălnătate : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REPRODUCȚIA INTERZISĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA

BUCURESCI

91,— Oheul Dâmboviței —91.

Vis-à-vis de Palatul Justiției

Un număr vechi 2 Lei

Cine primește trei numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat.

SUMAR

PROPRIETATEA, (urmare) de *D. N. Comșa*, doctor in drept de la acultatea din Paris, avocat.

Jurisprudența Română:

Tribunalul comercial Ilfov : *N. R. Văcărescu* cu *Israail Esbenazi*. (Anularea Cambiilor ca antidatate)

Informațiuni. — Bibliografie.

PROPRIETATEA

Teoria necesității sociale și a legii

Din cele expuse deja ¹⁾ se vede că proprietatea individuală a fost și este o ne cesitate socială.

Dacă această proprietate s'a stabilit, e fiind-că populația înmulțindu-se și societatea având deci nevoie de o producție mai mare, dreptul de proprietate servea la aceasta, prin faptul că grație acestui drept, omul fiind sigur că sacrificiile sale vor profita lui și urmașilor săi, muncea mai cu nădejde și făcea și economii, cari sunt originea capitalurilor, fără cari nu se poate face o producțiune serioasă.

Umanitatea a consacrat proprietatea, fiind-că această instituțiune 'i este utilă.

Pentru ca omul să fie prevăzător și să sacrifice prezentul viitorului, trebuie să fie sigur că va profita de ostenele și sacrificiile sale.

Dar cum s'a stabilit proprietatea individuală ?

Cine a impus respectarea acestui drept ?

Societatea prin manifestările sale : obiceiul său legea.

Mayntz ²⁾ spune : «E sigur că cele trei legislațiuni : romană germană și slavă, care 'și împărțesc azi Europa, fac să se tragă într' un mod exclusiv de la Stat puterea absolută asupra unui lucru, pe care noi 'l designăm cu cuvântul de proprietate»

Prin urmare se constată de *Mayntz* istoricește un fapt, că în partea cea mai civilizată a omenire proprietatea s'a stabilit de Stat.

Laboulaye în cartea sa *L'histoire de la propriété en Occident* ³⁾ — spune : «deținerea pământului este un fapt pe care numai forța 'l face să fie respectat până când societatea ia în mână cauza deținătorului. Legile nu numai că protejează proprietatea dar o și creează. Dreptul de proprietate nu e nici de cum natural, ci social».

Prin urmare după acest autor dreptul de proprietate este un drept social. Până ce acest drept a fost stabilit de societate ; exista de sigur posesiunea solului său a unui alt lucru și dorința de a-l avea într' un mod exclusiv. Această dorință însă oamenii n'o puteau s'o facă să fie respectată de cât prin forță. Dacă oamenii aveau în ei dorința de a poseda un lucru exclusiv, n'aveau însă sentimentul de a respecta această dorință și la alții.

A trebuit să intervină societatea pentru a face să se respecte posesiunile exclusive ale fie-căruia, pentru a stabili deci dreptul de proprietate.

Bossuet în cartea sa : *Politique tirée de l' Ecriture sainte*, liv. I art. III, 4 propos ⁴⁾ sus-

²⁾ Cours de droit romain pag. 682.

³⁾ Citat de Laveleye op. cit pag. 551.

⁴⁾ Citat de Laveleye op. cit pag. 551.

ține, «că după dreptul primitiv al naturei, nimeni n'are un drept particular asupra vre-unui lucru oare-care și că totul este prada tuturor. Dreptul de proprietate, 'și are obârșia în autoritatea publică».

Cu alte cuvinte *Bossuet* ca și *Laboulaye* susține, că până când nu vine autoritatea publică, saū societatea, să stabilească dreptul de proprietate, nu există nici un drept asupra lucrului, saū solului. Totul este prada tuturilor. Ce se deține, se deține prin forță. Oamenii or avea dorința, de a poseda exclusiv lucruri, dar n'aū puțința, dacă n'aū forța, căci cei-l'alți n'aū sentimentul respectului dorinței lor.

Numaī când se stabilește dreptul de proprietate de autoritatea publică, atunci dorințele lor sunt respectate de cei l'alți, nu însă de bună voe, ci de frica autorității publice. Acest drept, ca și cele l'alte drepturi, se respectă de oameni la început prin constrângere și numai mai târziu, după mai multe generațiuni, când educațiunea socială a oamenilor s'a făcut, se găsesc, printre dênșii cari să se nască cu un sentiment instinctiv de respect pentru drepturile altora.

Intre autoriī mai însemnați cari combat această teorie sunt *Bluntschli* și *Laveleye*.

Bluntschli ⁴⁾ După el — «proprietatea saū dominațiunea omului asupra unui lucru e tot așa de veche ca lumea. Proprietatea nu s'a născut odată cu Statul».

Răspundem: E adevărat că dominațiunea omului asupra unui lucru e tot așa de veche ca lumea. Mai e adevărat, că și dorința omului de a avea o dominațiune exclusivă asupra unui lucru, este tot așa de veche ca lumea.

Ceea ce însă nu e mai puțin adevărat, e faptul, că această dorință de dominațiune exclusivă asupra unui lucru, nu poate constitui un drept de proprietate, până nu e respectată și de alții. Or am arătat că oamenii primitivi n'aveaū în ei înăscut acest sentiment de respect al drepturilor altuia și a trebuit să fie impus de autoritatea publică, care cu chipul acesta a stabilit dreptul de proprietate.

Laveleye în opera sa deja citată susține ur-

mătoarele: «oamenii pot face legi bune saū rele, să consacre dreptul saū să'l violeze, dar dreptul nu subsistă mai puțin.

În fie-care moment al istoriei și'n fie-care societate oamenii fiind, ce sunt; e o organizație politică și socială care corespunde mai bine nevoilor raționale ale omului, care favorizează mai mult dezvoltarea sa. Această ordine constituie imperiul dreptului. Știința e chemată a-l recunoaște. Legislația a-l consacra. Ori-ce lege care e conformă acestei ordine e bună, justă, ori-ce lege care'i e contrară este injustă».

Laveleye presupune deci că sunt niște nevoi raționale ale omului și că legislațiunea consacră aceste nevoi după ce știința le-a recunoscut. În realitate, ceea ce el cheamă nevoi raționale ale omului, nu sunt alt ceva de cât nevoile omului social, adică acelea pe care societatea, în decursul veacurilor le-a inculcat oamenilor transmițându-se ereditar de la o generație la alta și cari nevoi sunt compatibile cu progresul social.

Când oamenii primitivi, din cauza penuriei de alimente, se băteau și se omoraū între dênși pentru pradă, saū chiar pentru a se mânca unii pe alții; societatea, care din cauza acestor lupte intestinale era slăbită și ea în lupta cu alte societăți, a oprit aceste lupte interne și membrii unei societăți, cari la început nu se mai omoraū între dênșii de frica autorității publice, mai târziu aū ajuns să aibă în ei înăscut, sentimentul de a nu atenta la viața semenilor săi.

Acest sentiment social l'am putea numi și un sentiment rațional care favorizează dezvoltarea omului. Nu e mai puțin adevărat însă, că el are o origine socială și că dreptul la viața a fost stabilit, fiind-că era o necesitate a societății.

Tot așa dreptul de proprietate, care am văzut că are o origine socială și că reprezintă o necesitate a societății, azi se poate considera ca o nevoie rațională care favorizează dezvoltarea omului, fiind-că astăzi, grație intervenției societății, s'aū eliminat în mare parte indiviziī și caracterele antisociale și n'aū supraviețuit de cât caracterele sociale.

Dezvoltarea rațională a individului a devenit compatibilă cu nevoile sociale. Societatea n'are de cât să contribuie a dezvolta în om instinctele pe cari ea le-a format, și făcându-i educația indr-

⁴⁾ Théorie générale de l'Etat trad. de Ridmatten 1877 Cartea III Cap. VII

viduală, 'i face o educație socială, de oare-ce instinctele lui nu mai sunt contrarii nevoilor societăței.

În realitate, societatea azi având conștiința de ea însăși, caută prin reprezentanții ei, prin cei care 'i pricep mai bine nevoile, cari sunt cauzele determinante ale progresului ei și văzând că egoismul și iubirea de ai săi subsistă încă ca sentimente fonciarmente omenești și că aceste sentimente contribue la o producțiune mai mare, ceea ce e absolut necesar societăței cu populația înmulțită, menține dreptul de proprietate și de succesiune, pe care ea le-a stabilit în vremuri tot pentru necesitatea ei. Până nu s'a stabilit o autoritate publică, nu putea fi vorba de drepturile indivizilor și în special de dreptul de proprietate, mai cu seamă când era penurie de alimente. Egoismul făcea pe oamenii să-și apere lucrurile lor și să prade pe alții. Necesitatea socială a făcut pe reprezentanții societății, să impună membrilor săi respectul drepturilor lor respective, pe care le stabilise ea în interesul ei, dese ori sacrificând pe unii dintr'înșii, ca sclavii la început, nebunii mai pe urmă, criminalii înconștienți și chiar criminalii născuți conștienți mai târziu.

Toate drepturile sunt sociale, și nevoile noastre raționale, pe cari știința le recunoaște și legislația le consacără, nu sunt alt-ceva de cât cele conrespunzătoare nevoilor societății. Nu există nici drepturi naturale, nici drepturi raționale, care să nu fie drepturi sociale.

La teoria, după care drepturile s'ar stabili din cauza necesității sociale, prin manifestările ordinare ale societăței, adică obiceiul și legea, se face următoarea obiecțiune practică:

Dacă legea stabilește drepturile, oamenii vor avea a suferi foarte mult din cauza abuzurilor puterii legislative.

Iată ce răspunde la aceasta marele economist german *Wagner* :

«Nu există altă garanție a dreptului în general și a dreptului de proprietate în particular, de cât în educația morală și'n cultura poporului precum și'n cea mai bună organizare posibilă a puterii legislative».

Am răspuns deja la oare-cari obiecțiuni, cu privire la teoria necesității sociale. Expunând în capitolul următor, mai în detaliu, teoria dreptului

natural, voi avea ocaziune de a răspunde, în mod mai complet, obiecțiunilor, ce se fac teoriei necesității sociale.

Teoria dreptului natural

După această teorie proprietatea este o emanațiune a personalității omenești. Omul are în el un instinct de proprietate.

După *Maurice Block* ⁵⁾ originea proprietăței e în personalitatea omenească și instinctul proprietăței s'a dat omului pentru a-și satisface nevoile, pentru a suporta concurența vitală.

Observăm că *Maurice Block* confundă instinctul, sau mai bine zis dorința omului de a poseda un lucru exclusiv, cu dreptul de proprietate, care implică și respectul acestei dorinți la alții. Or, precum am arătat deja, respectul posesiunii exclusive a altuia e un sentiment incompatibil, cu o societate primitivă, la care e penurie de alimente.

După *Fichte* dreptul personal cu privire la natură, e de a poseda o sferă de acțiune suficientă, pentru a scoate dintr'însa mijlocul de a trăi.— Această sferă trebuie garantată fie-căruia, cu condițiune ca fie care să lucreze într'însa.

Laveleye observă, cu drept cuvânt, că din această teorie rezultă : toți trebuie să lucreze dar și toți trebuie să aibă ce lucra ; adică, nu numai libertatea muncii și obligația morală de a munci, dar și dreptul de a munci ; de a cere de la societate să mi se dea de lucru, când n'am ce lucra, cunoscutul, — *droit au travail*, — al socialiștilor. Se vede ușor consecințele periculoase ale unei asemenea teorii.

După *Ahrens*, — cunoscutul autor al cursului de drept natural, saū de filosofia dreptului ⁶⁾ proprietatea e pentru fie care om o condițiune a vieței și dezvoltărei sale. Ea e bazată pe însăși natura omului și trebuie considerată ca un drept primitiv și absolut, care nu rezultă din nici un act exterior : ocupație, muncă, contract.

Prin urmare și după acest autor fie-care om are drept la proprietate. Ni se obiectează însă, că din acest drept n'am putea trage consecințe favorabile celor cari susțin, — *le droit au travail*, — căci acest drept de proprietate, e numai teoretic. *Knies* în cartea sa intitulată : *Das Geld* ⁷⁾ spune,

⁵⁾ Les progrès de la Science Economique T. I, pag . . .

⁶⁾ Leipzig 1868.

⁷⁾ Berlin 1878 pag. 86 citat de Block T. I-iū pag. 601 op. cit.

că dreptul teoretic nu trebuie urmat, numai de cât, de o bucurie practică.

Ad. Wagner ⁸⁾ face cu privire la teoria dreptului natural, o remarcă forte judicioasă. Se poate admite, zice el, ca dreptul natural să ceară menținerea personalității omenești și ca proprietatea privată să fie unul din aceste mijloace; dar dreptul natural nu probează că aceasta este cel mai bun mijloc. Și socialiștii răspund foarte bine partizanilor teoriei dreptului natural, precum urmează:

Proprietatea fiind mijlocul, care permite oamenilor să îndeplinească destinația lor economică și morală, trebuie să aparțină colectivității, fără a putea fi acaparată de simplii particulari.

Această teorie, pe care se poate clădi ușor teoriile subversive, face, precum am spus deja, confuziune între instinctul de a posedea un lucru și dreptul de proprietate, care implică și sentimentul respectului dreptului altuia. Acest din urmă sentiment însă nu e primitiv și instinctiv, el e social. Când *Portalis* spune: că proprietatea e un drept natural și că principiul dreptului e în noi — el nu observă că ceea ce e în noi — este numai dorința instinctivă de a posedea un lucru exclusiv, iar nu și principiul dreptului de proprietate.

Teoria ocupațiunii

O altă teorie, cu privire la fundamentul dreptului de proprietate, este teoria ocupațiunii, în virtutea căruia un om e stăpân al lucrului, pe care l'a ocupat el mai întâiu și care nu aparține nimănui înainte de el.

Res nullius cedit primo occupanti

Această teorie dă o regulă fixă care menține pacea și stabilește ordinea.

Dar ocupațiunea trebuie să fie o posesiune efectivă, continuă și necontestată.

Cu privire la această teorie, observăm mai întâi, că, în general, ocupațiunea e o muncă, cum susține și *Fouillée* în cartea sa: *la propriété sociale et la démocratie*.

În adevăr, afară de faptul că, chiar simplul act de ocupațiune, e o muncă, dar cum adevărata ocupațiune trebuie să fie efectivă, omul când ocupă

cu intenția de a posedea exclusiv, nu se mărginește numai la un simplu act de ocupațiune, el trebuie să și îngrădească locul într'un chip oare-care sau să pue cel puțin semne, cât de rudimentare, pentru ca să indice proprietatea lui.

El mai trebuie, în general să aplice munca lui asupra lucrului, ce l'a ocupat, pentru a se putea folosi de dânsul.

Așa că ocupațiunea e în legătură strânsă cu munca și această teorie s'ar reduce în general la aceea a muncii, pe care o vom expune imediat ⁹⁾.

Când însă chiar n'ar fi munca spre a justifica ocupațiunea; ea se justifică, totuși, prin faptul că nu atinge dreptul nimănui.

Această regulă a posesiunii primului ocupant, o putem reduce însă și mai bine la teoria necesității sau utilității sociale. Ea e de interes general, fiind indispensabilă exploatărei, care e o condițiune determinantă a progresului social.

Economistul german *Wagner* găsește *just și util*, ca omul să ia lucrurile fără stăpân și la început să ocupe și câmpul, cu condițiune însă, ca un om să nu ia tot.

Laveleye răspunde partizanilor dreptului primului ocupant, că acest drept s'ar justifica pentru un obiect mobil, dar nu pentru sol, care n'a fost nici odată *res nullius*; ci a aparținut comunității sau Statului.

Totuși observăm, că, alături de teritoriul comunei, au existat și există și altele fără stăpân.

Mai observăm, că astăzi chiar, squatter-ul adică primul ocupant, se bucură în Statele Unite de oare cari privilegii recunoscute de lege,

Filosoful *Herbert Spencer* în *Statica socială* — spune, cu privire la cestiunea noastră: fiind dată o rasă de ființe, având un drept egal, de a urmări scopul dorințelor și fiind dată o lume pentru satisfacerea acestor dorințe și unde aceste ființe nasc în condițiuni egale, rezultă că ele au aceleași drepturi, de a se bucura de această lume, căci dacă fie-care e liber, de a face ce vrea, cu condițiune să nu atingă libertatea altuia, fie care e liber de a uza de darurile naturale, pentru satisfacerea nevoilor sale, numai să respecte același drept la alții. Nimeni nu poate să uzeze de pământ, împiedcând pe alții, căci atunci

⁸⁾ Grundlagen, II-a ediție, citat, de Block op. citat,

⁹⁾ Vezi numărul viitor.

s'ar prevala, de o libertate mai mare ca a altora; ar viola legea.

Ne permitem să atragem atențiunea asupra faptului, că oamenii nu se nasc în condițiuni egale de putere de muncă fizică, de inteligență și de simț de prevedere. Societatea având nevoie de exploatarea pământurilor, în condițiuni așa fel, încât ele să fie cât mai productive. a simțit prin urmare și necesitatea de a asigura pe cei muncitori, inteligenți și prevăzători, că pământurile, în care și-au încorporat munca și capitalurile lor, le vor aparține exclusiv lor și urmașilor lor.

(Va urma)

D. N. Gomsa

Doctor în drept de la facultatea din Paris, Advocat

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

TRIBUNALUL COMERCIAL ILFOV

Audiența de la 25 Februarie 1899

Președenția D-lui OSCAR N. NICULESCU, Președinte

N. R. Văcărescu cu Israil Eskenasy

Sentința No. 433

Persoana pusă sub consiliu judiciar; — Cambii antidatate. — Cuî incumbă sarcina de dovedirea antidatării; — Cu ce mijloace de dovezi se poate stabili antidatarea. — Presumpțiuni. — Terțiul posesor de bună credință a unei cambii antidatată semnată de un incapabil. — Dacă, prin antidatarea unei cambii de către o persoană pusă sub un consiliu judiciar acesta săvârșeste un quasi delict. — Când antidatarea nu este însoțită de circumstanțe ce constituiesc manopere dolosive.

I. Consiliul judiciar poate cere anularea obligațiunilor contractate în timpul când se află sub consiliul Judiciar un prodig. ¹⁾

Incapacitatea unui prodig de a contracta fără asistența consiliului judiciar, are aceeași sancțiune ca și în materie de interdicțiune (art. 448 Cod. civil).

II. Cambiile emise de prodig, în timpul cât se află sub un consiliu judiciar, fără asistența consiliului, ce sunt antidatate, în scop de a frauda legea și de a paraliza efectele decisiunii justiției, fiind pătate de dol și lipsite de cauză sunt nule. Acțiunea în nulitate exercitată de incapabili, ajunși la majoritate, sau reprezentanții lor legali în timpul incapacității, pentru angajamentele lor, nu impune acelora care o exercită îndatorirea de a întoarce cea ce a primit, de cât dacă se stabilește că au profitat de aceia ce li s'au dat. Această regulă prescrisă de art. 1164 din codul civil pentru minori, inter-

ziși și femei măritate, se aplică și prodigului pus sub consiliu judiciar, fiind identitate de motive.

III. Sentința ce pronunță punerea sub un consiliu judiciar a unui prodig, nu are de efect de a face ca toate obligațiunile purtând o dată anterioară să fie presumate antidatate. Aceasta rezultă din aceea că : 1. fraudă nu se presupune; că actele sub semnătură privată, recunoscute de acela căruia i se opune, având aceiași putere doveditoare ca și un act autentic (art. 1173 cod. civ.) între cei ce l'au scris, face credință despre data ei în potriva obligatului ca și în potriva consiliului judiciar care, după art. 1182 din codul civil, nu este un terțiu față de prodig; că această teorie e conformă și art. 57 din codul de comerț, referitor la data unei cambii bilet la ordine precum și în girurile lor.

IV. Antidatarea făcută în scop de a fraudă legea și de a eluda măsurile de protecțiune edictate de dânsa în favoarea incapabililor, constituind un mijloc de a disimula fraudă, partea este în drept, după dispozițiunile art. 1203 cod civil, să dovedească alegațiunile ei prin toate mijloacele de probațiune chiar prin simple presumpțiuni, căci asemenea acte prin scopul ce urmăresc nu se săvârșesc față cu martori nici nu se constată prin contra înscrisuri.

V. Nu e nevoie să existe mai multe presumpțiuni precise, grave și concordante, judecătorul putându-și înțemeia convingerea pe o singură presumpțiune gravă și precisă, având în constatarea faptelor și aprecierea împrejurărilor o putere suverană

VI. Dacă, în principiu, nulitatea unei cambii pentru cauză ilicită sau dol nu poate fi opusă terțiului purtător de bună credință, aceea rezultând din incapacitatea subscriitorului, fie și disimulată, poate fi opusă terțiului purtător de bună credință, pentru că obligațiunea fiind vițiată în esența ei, transmisiunea ei prin gir către o terță persoană nu poate avea virtutea de a consolida în mânele acestuia o datorie atinsă prin un asemenea vițiu latent; teoria contrară ar face ca incapabilii să se bucare de o protecțiune mai mult nominală de cât efectivă, astfel că între interesul terțiului purtător de bună credință a unei cambii, acest din urmă cată să prevaleze.

VII. Fapta de a antidata o cambie, săvârșită din slăbiciune, ușurință sau inexperiență și fără să fie însoțită de vre-o circumstanță constitutivă de manopere dolosive și frauduloase, nu constituie un quasi-delict și nu ridică incapabilului dreptul de a cere nulitatea obligațiunii sale în potriva purtătorului cambiei.

D-l N. R. Văcărescu, cu asistența consiliului său judiciar, D-l S. Populeanu, prin petiția înregistrată la No. 11036 din 1898, a cerut chemarea în judecată a d-lui Isr. Eskenasy, pentru a se declara nule cambiile posedate de acesta în valoare de 190000 lei, emise de d-sa, pe motiv că sunt antidatate, adică emise după punerea d-sale sub consiliu judiciar, și că obligațiunea ce ele constată este pătată și de dol și lipsită și de cauză.

S'a prezentat reclamantul N. R. Văcărescu, prin d-l avocat H. Catargi, asistat de d-nii avocați C. G. Di-sescu, Take Ionescu, Mihail Korné, I. N. Lahovari, B. M. Missir, Eugeniu Stătescu și Gr. Triandafil; con-

¹⁾ Formula de care se slujea Pretorul pentru a pronunța interdicțiunea ne-au fost conservată de Paul, III, 4, 7 «Moribus per prætozem bonis interdicitur, hoc modo: QUANDO TIBI BONA PATERNA AVITAQUE NEQUITIA TUA DISPERDIS, LIBEROSQUE TUOS AD EGESTATEM PERDUCIS, OB EAM REM TIBI AERE COMERCIOQUE INTERDICO.

siliul judiciar d-l S. Populeanu, în persoană, și defendorul Isr. Eskenasy, asistat de d-nii avocați P. Grădistanu, D. Giani, Ion Stavri Brătianu și B. Cernea.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de N. R. Văcărescu, asistat de consiliul său judiciar, prin petiția înregistrată la No. 11036 din 1898, contra lui Isr. Eskenasy, prin care cere anularea a zece cambii în valoare totală de lei 190000, emise de dânsul în ordinul lui M. Mărculescu, și girate de către acesta defendo- rului Israil Eskenasy;

Având în vedere că, în acțiune, reclamantul pretinde că cambiile sunt nule, fiind antidatate, adică emise după punerea lui sub consiliu judiciar, care a avut loc la 4 Ianuarie 1894, fără asistența consiliului judiciar, în scop de a fraudă legea și a paralisa efectele decisiunii justiției; că prin manopera antidatării, pretinsa obligațiune este pătată și de dol, mai este lipsită și de cauză, căci ea a fost obținută fără ca cel puțin să se fi dat echivalentul în numerar său în valoare;

Având în vedere susținerile orale ale părților litigante, concludsiunile scrise, precum și actele presintate în instanță;

În drept:

Considerând că sancțiunea incapacității sale necesității pentru cel pus sub consiliu judiciar de a fi asistat, în măsura în care există, este aceeași ca și în materie de interdicțiune și consistă în nulitatea actelor făcute fără formele legale; art. 448 alin. II cod. civ., este comun interdicțiunii și consiliului judiciar, și dispune, în adevăr, că toate actele făcute în urma publicațiunii de interdicțiune, sau fără asistența consiliului judiciar, vor fi de drept socotite ca fără ființă;

Considerând că dispozițiunea art. 1164 codul civil, după care minorii, interzișii sau femeile măritate, când exercită acțiunea în nulitate în contra angajamentelor lor nu întorc ceea-ce au primit în urmarea acestor angajamente în timpul minorității, interdicțiunii sau căsătoriei, de cât dacă se stabilește că au profitat de aceea ce li s'a dat, se aplică și prodigului pus sub consiliu judiciar, căci există motiv identic de a decide; legea are de obiect de a-l protege să nu fie vătămat prin actele ce face; orî, ar fi lezat, dacă ar trebui să restituie sumele sau lucrurile primite, ce din cauza stăreii sale de slăbiciune le-a cheltuit în mod zadarnic, a risipit;

Considerând că sentința care numește un consiliu judiciar unui individ, nu are de efect de a face ca toate obligațiunile purtând o dată anterioară să fie presumate antidatate, posterioare numirei consiliului și nevalabile, afară numai de o dată certă; din contră, pe de o parte fraudă nepresumându-se, iară pe de alta, actul sub semnătură privată, recunoscut de acela căruia se opune, având același efect ca actul autentic între cei cari l'au sub-scriș și între cei cari reprezintă drepturile lor (art. 1176 codul civil), rezultă că o obligațiune sub semnătură privată, purtând o dată anterioară epocii când sub-scriitorul a fost pus sub consiliu judiciar, face credință de data ei în contra obligatului, cât timp el nu dovedește că a fost antidatată; că data actelor este asemenea opozabilă și consiliului judiciar

care în această privință nu este un terțiu după termenii art, 1182 cod. civil;

Că această teorie este conformă chiar cu dispozițiunea art. 57 codul comercial, după care data arătată în cambie și în orî-ce alte titluri la ordin, precum și în girurile lor, se consideră drept adevărată până la proba contrarie;

Considerând că, dacă a existat convență între cele două părți pentru a antidata sau postdata o cambie, în scop de a face fraudă la lege, de a eluda măsurile de protecțiune edicate de dânsa în favoarea incapabililor, data constituie atunci un mijloc de a disimula fraudă și partea în drept este admisă, după dispozițiunea art. 1203 cod. civ., să dovedească alegațiunile ei prin toate mijloacele de probațiune chiar, și mai ales prin simple presumpțiuni, căci asemenea acte, prin scopul ce urmăresc, nu se săvârșesc față cu martori, nici nu se constată prin contra-înscrisuri;

Considerând că, dacă presumpțiunile, pentru a fi admisibile, trebuesc să fie precise, grave și concordante, când sunt mai multe, nu este mai puțin adevărat că judecătorul ar putea să-și întemeeze convingerea sa pe o singură presumpțiune gravă și precisă, că el are putere suverană de a constata în faptele și circumstanțele cauzei existența lor, și de a aprecia gravitatea lor; că presumpțiunile admise pot să aibă de efect atât de a face ca partea litigantă, în favoarea căreia ele există să obțină câstig, chiar după o anchetă acordată adversarului, cât și de a face să se respingă imediat ancheta cerută de cea-l'altă parte;

Considerând că, dacă nulitatea unei cambii având o cauză ilicită sau a unei cambii smulsă prin dol semnatarului de primul beneficiar, nu poate, în principiu, fi opusă terțiului purtător de bună credință, nulitatea însă a unei cambii rezultând din incapacitatea subscriitorului, fie și disimulată, poate fi opusă, cu tot creditul de care trebuie să fie înconjurată o cambie și cu toată circulațiunea lesnicioasă ce cată să i se asigure, chiar terțiului purtător de bună credință, căci pe de o parte, obligațiunea fiind vițiată în esența ei, transmișiunea prin gir către o terță persoană nu poate avea virtutea să consolideze în mâinile aceștia o datorie atinsă de un asemenea vițiu latent: iar pe de altă parte teoria contrarie ar face ca incapabilii să dispună de o protecțiune mai mult nominală de cât efectivă, ca protecția ce legiuitorul le acordă să fie cu totul iluzorie, așa că în opunerea ce se poate produce între interesul terțiului purtător de bună credință și interesul incapabilului pe care legea voește să-l apere contra propriei sale slăbiciuni, cel din urmă trebuie să prevaleze;

Considerând că din partea aceluși pus sub consiliu judiciar simplul fapt al antidatării unei cambii, săvârșit din slăbiciune, usurință sau inexperiență, la cererea și sub presiunea unui creditor sau a orî-cărei alte persoane interesate, și fără să fie însoțit de vre-o circumstanță constitutivă de manopera dolosive și frauduloase, nu constituie un quasi-delict și nu ridică incapabilului dreptul de a cere nulitatea obligațiunii sale în contra posesorului cambiei²⁾;

²⁾ Si is, qui nunc se minoreni adseverat, fallaci majoris ae-

In fapt :

Având în vedere că cambiile a căror nulitate se cere de reclamantul N. R. Văcărescu aflate în posesiunea defendorului, sunt în număr de 10 cu sumele și datele următoare : Una în sumă de 23000 lei ; una în sumă de 27000 lei ; una de 21000 lei ; două de câte 19000 lei ; una de 13000 lei ; una de 22000 lei ; una de 24000 lei. Toate date din ziua de 18 Octombrie 1893, cu scadența la 18 Octombrie 1894, și două de câte 11000 lei date din ziua de 19 Octombrie 1893, cu scadența la 19 Octombrie 1894 ; toate emise în ordinul lui M. Mărculescu și girate defendorului Israil Eskenasy ;

Având în vedere că prin sentința No. 2 din 4 Ianuarie 1894, Tribunalul Ilfov, secția I, a ordonat punerea sub consiliu judiciar a reclamantului și această sentință a fost în urmă publicată prin «Monitorul Oficial», conform dispozițiilor legii ;

Având în vedere că din actele prezentate în instanță și din debaterile urmate, se constată următoarele ;

În anul 1891, cambiile semnate de N. R. Văcărescu, însumează cifra de 1196962 lei ; în anul 1892 totalul cambiilor se urcă la 50000 lei ; iar în anul 1893 totalul lor se ridică la 4612624 lei, din care pentru mai mult din trei părți, cambiile au ca epocă de emisiune lunile Septembrie, Octombrie și Noiembrie. După punerea sub consiliu judiciar a d-lui N. R. Văcărescu, familia lui în unire cu consiliul judiciar, răscumpără toate polițele ce li s'au prezentat, în valoare aproximativă de 2500000 lei cu suma de 1200000 lei. Mai târziu în cursul anilor 1896 și 1897 se ved întentându-se un mare număr de acțiuni pentru plata altor cambii în valoare de 3700000 lei. Cum Tribunalul de comerț din Ilfov respinsese o primă cerere de anulare de cambii din partea lui N. R. Văcărescu pentru antidatare, pe motiv că publicarea sentinței de punere sub consiliu judiciar nu fusese regulat făcută, familia reclamantului face pentru a doua oară o nouă învoială cu toți proprietarii acestor cambii, acordându-le cote variind între 20 30% și cu această ocaziune, noul consiliu judiciar D. S. Populeanu face în Octombrie 1897 întinse publicațiuni prin ziarele din țară invitând pe toți creditorii lui N. R. Văcărescu să se prezinte la dânsul cu creanțele ce vor fi având spre a se aranjea, ceea ce a și avut urmare. Abia săvârșit și acest al doilea aranjament în Februarie 1898, după cum rezultă din actul de transacțiune și ipotecă intervenit între reclamant și casa comercială Steriu & Co., atunci când afacerea cambiilor lui N. R. Văcărescu se credea cu totul terminată, se vede în Martie 1898, întentându-se iarăși noui acțiuni în plată de alte cambii, în valoare totală de 6.500.000 lei aproximativ, purtând toate ca dată de emisiune lunile Septembrie, Octombrie, Noiembrie 1893, și printre cari figurează și cambiile defendorului Israil Eskenasy. Așa că în acest scurt interval de trei luni, valoarea cambiilor semnate de reclamant se urcă la mai mult de zece milioane. În această stare de lucruri, N. R. Văcărescu, cu asistența consiliului judiciar, pornește în contra lor acțiuni în nulitate ;

Considerând că atât din cele ce preced, cât și din condițiunile în cari se presintă imensul număr de cambii semnate de reclamant, rezultă în mod neândoios că dânsul a uzat de mijlocul antidatărei. În adevăr, și mai întâi, din sentința de punere sub consiliu judiciar, se stabilește că familia Văcărescu a recurs la această măsură din cauza pornirei irezistibile, ușurinței prea mari ce dânsul avea de a semua cambii ; ori, cu toată hotărârea de punere sub consiliu judiciar, starea morală ce a legitimat-o subsistând, N. R. Văcărescu găsea în antidatare mijlocul de a și satisface slăbiciunea lui, iar alții mijlocul de a i-o exploata. În al doilea rând, nu este admisibil ca numai în trei luni, Septembrie, Octombrie, Noiembrie 1893, reclamantul să fi găsit a se împrumuta pe cambii cu suma colosală de zece milioane, atunci când la aceea dată nu prezenta garanții de solvabilitate ; el nu avea avere personală, se bucura numai de venitul dotei sale de 140000 lei anual, nu era stipulat în actul zestral totalitatea averei viitoare a soției și nimic nu făcea să se întrevadă o încetare din viață atât de apropiată a Elenei N. R. Văcărescu ; mai mult, nu este admisibil ca ridicarea într'un interval așa de scurt, a unei sume atât de mari din partea unui particular, să nu fi produs nici un fel de mișcare pe piața financiară, ca aceste cambii în număr atât de considerabil să nu se sconteze de vre-o casă de bancă cunoscută ; din contra, ele se ved circulând pe prețuri derizorii, în comparație cu valoarea lor, în mainile unor persoane fără avere, fără nici o pozițiune socială, și atunci când unele din ele trec în posesiunea unor comercianți, aceștia se feresc de a le trece în registrele lor. Pe lângă acestea, nu se poate admite, dacă data lor ar fi sinceră, ca detentorii acestor cambii să le fi lăsat neprotestate, să se fi mulțumit cu o cotă variind între 10 și 25% din valoarea lor, și ca polițe de sutimi de mii de lei să fi fost emise pe termen de 2, 3, 4 și 5 ani ; dovadă în fine că N. R. Văcărescu a antidatat, este faptul constatat de instrucțiune că unele polițe cari nu au fost puse în circulațiune de ministerul de finanțe de cât în cursul lunii Octombrie 1893, poartă data de 20 Septembrie 1893 ;

Considerând că o dată stabilit că N. R. Văcărescu a recurs la mijlocul antidatărei, rămâne a se examina dacă în specie cambiile aflate în posesiunea defendorului Israil Eskenasy, sunt atinse de acest viciu ;

Având în vedere că aceste cambii în număr de zece poartă data de emisiune Octombrie 1893 și scadența la Octombrie 1894, că sunt girate de M. Mărculescu lui Israil Eskenasy cu clauza «fără oblig și regres» în anul 1894, că sunt ne protestate și plata lor nu este cerută de cât tocmai în Mai 1898 ;

Considerând că o serie de presumpțiuni concură spre a dovedi că aceste cambii au fost emise după punerea sub consiliu judiciar a reclamantului și prin urmare că sunt antidatate. În adevăr : a) Israil Eskenasy pretinde că ele și au fost girate de Mărculescu în August 1894 ; ori, dacă defendorul le-ar fi posedat atunci, este evident că la data scadenței în Octombrie 1894, nu ar fi rămas impasibil, ci s'ar fi grăbit să arate polițele, să reclame plata lor, să le protesteze, după cum obicnuiesc toți creditorii serioși, spre a putea lua măsură

talis mendaciorum te deceptit, iuxta staturam juris, cum errantibus, non etiam fallentibus minoribus publica jura subvenerunt, in integrum restitui non debet. Lg. 45, cod. cart. 2, tit. 42, si minor se majorem dixerit.

de asigurare, ca sequestru și poprire și să-și consolideze dreptul. Nimic din toate acestea. O asemenea inacțiune din partea unui om ca Israil Eskenasy, fără avere, care pretinde că a câștigat 24000 mărci la loteria din Braunschweig, care se amestecă în tot felul de întreprinderi, pentru a specula și trage profit, stabilește neexistența cambiilor la acea epocă, b) Defendorul acceptă ca Mărculescu să-și gireze cambiile cu clauza «fără oblig și regres», și le cumpără pe preț de 24000 lei de și valoarea lor era de 190000 lei. Această acceptare pe de o parte, iar pe de alta cumpărarea pe un preț așa de redus, învederează că cambiile purtau un vițiu, amenințau un pericol, și că defendorul îl cunoștea: acela al incapacității emitentului. c) În luna Iunie 1897, se publică în extenso în *Monitorul oficial* sentința de punere sub consiliu judiciar a lui N. R. Văcărescu. Dacă Israil Eskenasy nu ia nici o măsură pentru a constata existența lor înainte de publicarea hotărârii și a nu se confunda mai în urmă cu cele suspecte de antidatate, este că ele nu aveau încă ființă. d) În Octombrie 1897, consiliul judiciar face publicațiunii prin ziare, invitând pe toți creditorii lui Radu Văcărescu să se prezinte la dânsul cu creanțele ce vor fi având spre a se aranja. Israil Eskenasy se prezintă cu alte cambii, în valoare de 98000 lei, și participă la acest aranjament, după cum rezultă din actul de transacție și de ipotecă din 10 Februarie 1898, intervenit între reclamant și firma comercială C. Steriu et Comp., dar el nu arată și cambiile ce sunt în litigiu, și nici nu pomenște că ar mai fi având și altele. Este evident că dacă cambiile prezentate astăzi existau atunci, nu ar fi lipsit a le produce spre achitare. Alegațiunea defendorului făcută la interogatoriul ce i s'a luat în ședință că aștepta o cotă mai mare nu explică nimic, căci aceasta nu-l împiedică de a exhiba cambiile pentru a stabili existența lor, e) Defendorul Eskenasy nu scoate cambiile și nu intentă acțiune pentru plată de cât în luna Maiu 1898. Este absolut imposibil de admis, dacă data lor ar fi sinceră, ca dânsul să fi așteptat de la 1894, mai mult de 4 ani fără să ceară plata, fără să le protesteze, fără să caute să le negocieze. fără se le fi trecut în vre-un registru, cu o ocaziune oare-care, fără să le fi prezentat la aranjamentul intervenit între reclamant și creditorii săi cu tot zgomotul ce se făcuse cu afacerea Văcărescu, preferind să tacă, să le țină ascunse, cu risicul de a-și compromite cu desăvârșire dreptul și de a-și transforma într'o creanță suspectă de fraudă și iluzorie Reese din aceasta că cambiile nu au fost confecționate și eșite de cât mai târziu, în urma ultimului aranjament, și că s'au antidatat pentru a li se da aparența legalității. f) Polițele poartă filigramul din 1884. Dacă ele s'ar fi semnat în realitate în 1893, ar fi fost făcute pe timbru cu milezimu acestui an. Se constată din ancheta făcută la Galați, că în anul 1898, Israil Eskenasy căuta în acest oraș timbre din 1892, și negăsind a luat din 1884;

Considerând că din toate aceste presupțiuni precise grave și concordante, Tribunalul și formează convingerea atât că cambiile produse de defendor sunt emise în 1898 de N. R. Văcărescu și antidatate, cât și că Israil Eskenasy este un terțiu purtător de rea credință;

Considerând că odată această convingere formată, proba testimonială invocată de defendor pentru a stabili că posedă cambiile în 1894, devine inutilă, căci chiar când s'ar presupune că martorii ar afirma faptul alegat de Eskenasy, totuși, în fața presupțiunilor mai sus enumerate, s'ar naște presupțiunea de nesinceritatea depunerilor martorilor, fiind dată puterea discreționară de apreciere ce este cu totul lăsat judecătorului asupra rezultatului anchetei; că ast-fel fiind, ea urmează a fi respinsă;

Considerând că nu s'a stabilit cu nimic că N. R. Văcărescu, antidatând cambiile, a întrebuițat manopere frauduloase pentru a-și ascunde incapacitatea și să înșele pe terții, nici că a tras profit din sumele primite în schimbul lor;

Că ast-fel fiind, acțiunea în nulitatea cambiilor intentată de N. R. Văcărescu, contra lui Israil Eskenasy, este întemeiată și cată a se admite;

Pentru aceste considerante, redactate de D. președinte, admite acțiunea;

(ss) Oscar N. Niculescu, D. Florescu, Mih. Durma

INFORMAȚIUNI

D-l Aureliu Mateescu, șef de biuroă la Societatea Creditului Funciar Urban București, susținându-și cu'n deosebit succes tesa sa de licență în drept, care tratează despre: «*Sucesiunea soțului supra-viețuitor în dreptul Roman și în dreptul Român*» s'a înscris în baroul avocaților din București, stabilindu-și biuroul în calea Călărașilor No. 32.

Urăm noului nostru confrate și amic tot succesul dorit.

BIBLIOGRAFIE

A părut de sub tipar :

Volumul V TRATAT TEORETIC SI PRACTIC
de

PROCEDURA CIVILĂ

DE

DIMITRIE CHEBAPCI

doctor în drept, Avocat

cuprinzând : Art. 138—288 ;

Desdaunări și cheltueli ; Hotărârile date în lipsă și opozițiuni ; Procedurile preparatorie și probatorie în general. Verificarea scriptelor, cercetarea prin martori, experți cercetări în fața locului, interogator, jurământ, cererea reconvențională, intervențiune, suspensiune, perempțiune și începerea judecăților. Regulare de competență ; Trimițerea la un alt tribunal ; Recusațiune.

Prețul tot 12 lei

Și se află de vânzare la librăria Leon Alcalay, calea Victoriei, la librăria Stork, pasagiul Român și la autor str. Plantelor No. 39.

S'a pus în lucrare și volumul al 6-lea